

**Правове регулювання статусу
біженців в Європейському
союзі: сучасний стан та
перспективи розвитку**

У монографії досліджено особливості правового регулювання статусу біженців в Європейському Союзі на основі універсальних норм міжнародного права, права ЄС та національного законодавства держав-членів, а також визначення перспектив його розвитку під впливом європейської міграційної кризи 2015 р. Авторка розкриває основні положення Директиви Ради 2001/55/ЄС (Директиви про тимчасовий захист) у контексті визначення правового статусу українських переміщених осіб у країнах ЄС.

Відмічено, що в нинішніх умовах повномасштабного військового вторгнення росії механізм дії надання тимчасового захисту українцям на підставі зазначеної Директиви ще перебуває в стадії апробації, у деяких державах – членах ЄС існують положення національного законодавства, що не відповідають Директиві або ускладнюють практичне застосування її положень. Як напрям подальших розвідок визначено питання створення механізмів, спрямованих на запобігання кризовим ситуаціям, що можуть виникнути в країнах повернення у зв'язку із закінченням дії тимчасового захисту, що має стати загальним складником механізму функціонування цього інституту.

Авторка відзначає важливість реформування й удосконалення правового регулювання статусу українських біженців в Європейському Союзі, щоб забезпечити їм кращий захист та сприяти їхній успішній інтеграції в нове суспільство. Заходи, зазначені в монографії, можуть стати основою для розроблення політичних рішень та законодавчих актів, спрямованих на досягнення окресленої мети.

Для науковців, викладачів, аспірантів, правників та всіх, хто цікавиться правом Європейського Союзу.

ВАЛЕНТИНА ЧУЄНКО

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ
БІЖЕНЦІВ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЮЗІ: СУЧАСНИЙ СТАН
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Монографія

Харків
«Право»
2023

Рецензенти:

Щокін Ростислав Георгійович – доктор юридичних наук, професор, президент Міжрегіональної академії управління персоналом;

Гутнік Віталій Володимирович – доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного права Львівського національного університету імені Івана Франка;

Бенедик Яна Степанівна – кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри порівняльного і європейського права ННІМВ Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Усманов Юрій Льдарович – кандидат юридичних наук, доцент, юрист IPHR

Науковий редактор:

Яковюк Іван Васильович – доктор юридичних наук, професор, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Рекомендоване до друку

вченою радою ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

(протокол № 9 від 18 жовтня 2023 р.)

Чуєнко В. І.

Ч 85 Правове регулювання статусу біженців в Європейському Союзі: сучасний стан та перспективи розвитку : монографія / В. І. Чуєнко. – Харків : Право, 2023. – 284 с.

ISBN 978-966-998-620-7

У монографії досліджено особливості правового регулювання статусу біженців в Європейському Союзі на основі універсальних норм міжнародного права, права ЄС та національного законодавства держав-членів, а також визначення перспектив його розвитку під впливом європейської міграційної кризи 2015 р. Авторка розкриває основні положення Директиви Ради 2001/55/ЄС (Директиви про тимчасовий захист) у контексті визначення правового статусу українських переміщених осіб у країнах ЄС. Відмічено, що в нинішніх умовах повномасштабного військового вторгнення росії механізм дії надання тимчасового захисту українцям на підставі зазначеної Директиви ще перебуває в стадії апробації, у деяких державах – членах ЄС існують положення національного законодавства, що не відповідають Директиві або ускладнюють практичне застосування її положень. Як напрям подальших розвідок визначено питання створення механізмів, спрямованих на запобігання кризовим ситуаціям, що можуть виникнути в країнах повернення у зв'язку із закінченням дії тимчасового захисту, що має стати загальним складником механізму функціонування цього інституту. Авторка відзначає важливість реформування й удосконалення правового регулювання статусу українських біженців в Європейському Союзі, щоб забезпечити їм кращий захист та сприяти їхній успішній інтеграції в нове суспільство. Заходи, зазначені в монографії, можуть стати основою для розроблення політичних рішень та законодавчих актів, спрямованих на досягнення окресленої мети.

Для науковців, викладачів, аспірантів, правників та всіх, хто цікавиться правом Європейського Союзу.

УДК 341.43:341.176(4)

© Чуєнко В. І., 2023

ISBN 978-966-998-620-7

© Видавництво «Право», 2023

ЗМІСТ

Список скорочень	4
Передмова	6

РОЗДІЛ 1

ПОНЯТТЯ І ЗНАЧЕННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ БІЖЕНЦІВ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

1.1. Становлення та розвиток універсальних і регіональних стандартів визначення особи біженцем у міжнародному праві	11
1.2. Поняття і структура статусу біженців у міжнародному праві: сучасні підходи до розуміння.....	34
1.3. Інституційні гарантії прав біженців у системі міжнародного захисту.....	66

РОЗДІЛ 2

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ БІЖЕНЦІВ В ЄС

2.1. Генеза правового регулювання статусу біженців в ЄС.....	98
2.2. Загальні засади регулювання статусу біженців у праві ЄС	125
2.3. Особливості правового статусу біженців в ЄС	146
2.4. Правове регулювання статусу біженців в умовах європейської міграційної кризи та перспективи його розвитку	173

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНИЙ СТАН І ПРОБЛЕМАТИКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У КРАЇНАХ ЄС

3.1. Директива про тимчасовий захист як основа правового регулювання правового статусу українських біженців у країнах ЄС	202
3.2. Практичні аспекти реалізації українцями права на тимчасовий захист у країнах ЄС.....	218
3.3. Перспективні напрямки щодо зміни та вдосконалення правового регулювання статусу українців в ЄС.....	227
Висновки	237
Список використаних джерел	245
Список публікацій автора за темою дослідження	277
Summary	278

Наукове видання

ЧУЄНКО Валентина Іванівна

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАТУСУ
БІЖЕНЦІВ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ:
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**

Монографія

Редактор *О. І. Новохацька*

Коректор *О. І. Новохацька*

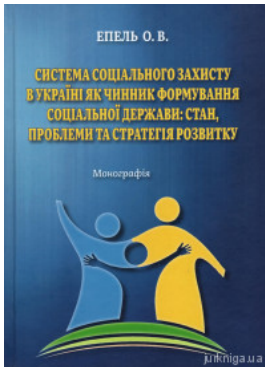
Комп'ютерна верстка *А. Т. Гринченка*

Підписано до друку __.12.2023.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 16,6. Обл.-вид. арк. 13. Наклад 300 прим.
Вид. № 3257

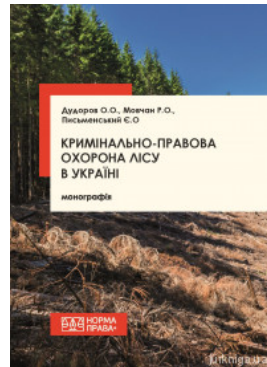
Видавництво «Право»
Національної академії правових наук України
та Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
вул. Чернишевська, 80, Харків, 61002, Україна
E-mail для авторів: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для замовлень: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 4219 від 01.12.2011

Виготовлено у друкарні ТОВ «ПРОМАРТ»,
вул. Весніна, 12, Харків, 61023, Україна
Тел. (057) 717-25-44
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції — серія ДК № 5748 від 06.11.2017

Книги, які можуть вас зацікавити

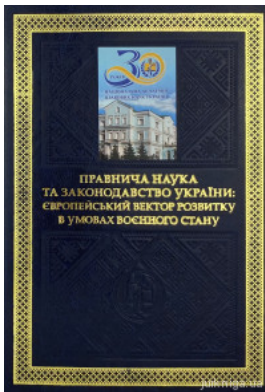
Система соціального захисту в Україні як чинник формування соціальної держави: стан, проблеми та стратегія розвитку

Кримінально-правова охорона лісу в Україні

Кримінальна ситуація в Україні в умовах війни: основні тенденції. 2022 рік

Правнича наука та законодавство України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану

Морально-правові принципи доброчесності та добросовісності: генеза та парадигма сучасної рецепції

Принципи кримінально-виконавчого права. Теоретико-правове дослідження

Перейти до галузі права
Європейське право

[Перейти на сайт](#) →